

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu V.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 86.

— Sibiu, Sambata 30/11 Novembre. —

1882.

Din comitatulu Fagarasiului.*)

Adunarea municipala a comitatului tinuta in 23—24 Octobre a. c. sub presidiulu noului domnu comite supremu Horváth fu mai bine cercetata de câtu multe altele; dara si program'a adunarei erá pe câtu de bogata, pe atátu si de momentósa.

Amu asteptatu cu dreptu, cá noului comite supremu care cunosce bine limb'a romana, va deschide adunarea si in limb'a romana, dara ne amu insielatu, cá-ci in totu decursulu pertractariiloru nici-unu cuventu n'a vorbitu romanesce, adeca in limb'a oficiósa a municipiului.

Aici e dóra loculu se amintescu pentru caracterisarea turbarii de magiarisare, cá statutulu municipalu, conformu conclusului adunarii, trebuia se se tiparésca in limb'a romana si magiara, in sa au trecut 2 ani si pâna adi romanesce nu s'a tiparitu. Intr'aceea cei din fruntea comitatului, au impusu pretoriloru cá se impartia esemplarele unguresci si la romani cari nu cunoscú acésta limba, pentru-cá asia statutulu in limb'a romana se nu védia lumin'a dilei nici-odata. Acésta procedere de magiarisare merge firesce pe contulu unei bune administratiuni, din cauza cá asia cunoscinti'a dispositiuniloru din statute devine ilusoria si cu totulu imposibi'a pentru cea mai mare parte a locuitoriloru. Se speramu inse, cá noului domnu comite supremu va remedia reulu acesta cu atátu mai virtosu, cá-ci romanii au respinsu dela sine primirea esemplarielor in limb'a magiara si astépta esecutarea conclusului mai susu amintitu.

Tóte exhibitele cátra comune si preture se dau, cu ignorarea si violarea lelei din 1868 numai in limb'a magiara.

Pâna candu va conduce afacerile municipiului notariulu primariu, unu individu importatu din secuime, plinu de ura si dispretiu a totu ce e romanu, si care nu cunosce limb'a si moravurile poporului a carui pâne o mananca, nu póte esistá intre romani si unguri nici-o armonia; din contra reulu va deveni cu atátu mai acutu, cu câtu si romanii, maiortatea adunarei municipale sunt prea decisi a tiné strinsu la legea si la dreptulu lor.

Dupa permiterea acestoru observari vomu atinge pre scurtu unele obiecte mai insemnate din bogatulu programu alu adunarii.

Cestiunea zidirii unei case municipale erá pusa de nou la ordinea dilei. Ministeriulu aprobandu in principiu cladirea unei asemenea case, a provocatu pe municipiu relative la detaliurile zidirei a luá lucrulu din nou in pertractare, cá-ci cum se scie, minoritatea inaintase recursu contra proiectatei zidiri.

Cá mai la tóte cladirile publice, asia si in casulu acesta interessulu unui singuru omu s'a substituitu interessulu publicu. Acestu interessu sustinutu de mamelucii nostri, cu cari suntemu in mare numeru dotati, maiortatea ajutata la comanda dupa sprincén'a notariulu primariu, a inpusu de nou cladirea aruncandu din nou contributiune preste contributiune 50,000 fl. pe poporatiunea din comitatulu saracitu si storsu.

Contra acestui conclusu care inpune fara nici o necesitate o noua sarcina pe poporu, minoritatea asternuse recursu, si credemu cá marsiavulu interessu privatu de esplotare la urma va fi deslarvatu.

Not'a comitatului Satu-mare in caus'a infintiarei unei episcopii magiare, pentru o parte din rutenii si romanii de ritulu gr.-cath. orientale cu resiedintia in H. Dorog sau in Dobritinu din Ungari'a, a provocatu debaterile cele mai infocate, cá-ci notariulu primariu N. Sándor alesu de romani in oficiulu ce'lu inbraca, au avutu cutesarea a propune, cá comitatulu Fagarasiului nu numai se partinésca, dara se si inaintedie din partea sa o asemenea adresa cátra ministeriu pentru in-

fintiarea episcopiei cerute de comitatulu Satu-marelui. Scopulu acelu planu cunoscutu prea bine de cátiva ani, publicatu si ventilatu de nenumerate ori in press'a periodica si in adunari este: Magiarisarea successiva a toturoru bisericelor romanesce si slave.

Advocatulu Romanu luandu cuventulu arata, cá este sub demnitatea unui comitatu a merge dupa nesce agitatori din comitatulu Satu-marelui, mai cu sama acum, candu avemu cea mai mare lipsa de unire intre noi; astu-feliu de agitatori sgudue fundamentulu statului ungurescu, provocandu ura si lupta intre nationalitati, si asia propune respingerea cu despretiu a notei comitatului Satu-marelui. Panczel preotulu reformatu apara propunerea semenelui seu a notariului primariu, care inse cade si faimos'a nota se ia spre simpla sciintia.*)

S'au pertractatu dóue cereri ale comunelor Mandr'a si Uce'a superióra, care ceru aprobarea contractelor de cumperare a dreptului de cárciumaritu si de realitati dela erariu. Cererea celei d'ántaiu se apróba, a celei din urma se respinge, cu tóte cá cea din urma intrunea in multu mai mare gradu folosulu evidentu pe partea comunei.

Veti intrebá, cum dara s'a pututu intemplá de s'a respinsu cererea comunei? Éta chei'a secretului. La tégulu comunei Mandria erá interessatu unu evreu, care a intervenitu. In casulu din urma nu erá nici unu evreu interessatu in cauza.

Ve putemu asigura, cá comun'a Uce'a inca isi ajungea scopulu, daca ar fi avutu unu evreu pe partea sa in o cauza de viatia pentru densa. Ce ironia a moralitatiei publice!!

Comun'a Sinca-Vechia cere aprobarea conclusului comunalu, prin care hotarise reedificarea casei parochiale pe acolo nimicita prin focu, observandu cá proprietatea acelei case este comunale si lasata in usulu parochului.

Aici, éra si avu ocaziune faimosulu notariu primariu a'si versá ur'a contra scólei si bisericei romanesce, afirmandu cá comun'a politica nu are nimicu de a face cu scól'a confessionala si cu biseric'a; deci propune desfintiarea conclusului. Contra acestei propuneri reutatióse si reu voitóre de instructiune si moralitatea publica adv. Romanu luandu cuventulu arata, cá notariulu primariu la tóte ocaziunile a documentatu ura si vrasmasia contra poporului care l'au alesu si a carui pane o mananca, asia si in casulu presentu, candu combate cu atátu furia unu conclusu cu totulu legalu.

Deci proponendu aprobarea conclusului adaoga, cá notariulu primariu dupa purtarea sa de pâna acum nu mai merita increderea comitatului; deci isi reserva dreptulu de a face propunere pentru a'lu trage in cercetare disciplinara. Acésta dechiaratiune a provocatu aplausele marei maiortati a adunarei, in urm'a carei faimosulu notariu, infuriatu cá unu ursu impuscatu, isi dete dimissiunea.

Domnulu comite supremu surprinsu cum se vedea, fórté neplacutu, pune la ordinea dilei cestiunea de incredere.

Notariulu publicu Zágoni propune simpl'a trecere la ordinea dilei, care se primesce cu unanimitate, afara de Pánczel, si asia comitatulu si-a aratatu in modulu celu mai legale neincrederea sa.

Acestu resulu neasteptatu fu salutatu de tóte partile cu: Se trajasca comitele supremu si notariulu parasi adunarea. Spiritele fiindu tare iritate, comitele supremu ridicá siedinti'a, ordonandu continuarea dupa prandiu la 3 óre.

In acestu scurtu intervalu notariulu primariu aduná pe toti membri evrei si unguri amici ai lui

*) Dupa modest'a nóstra parere chiaru si cu luarea spre sciintia se facú prea mare onóre acelei pretensiuni satmarene arogante, fanatice, turburatórie de consciint'a religiósá a ómeniloru si de consciint'a publica nationala, si nespusu de periculóse pentru pacea publica. Respingera simpla isi are loculu in casuri de acestea. Red.

din Fagarasiu, éra membri romani parte s'au departatu din Fagarasiu crediendu lucrulu terminatu, alti cá se nu se strice cu cei mai mari, au absentatu, si asia acum au reusitu acestu functionariu patimasu a reveni la oficiulu seu in urm'a unui conclusu, prin care a fostu provocatu a'si primi oficiulu. Elu inse trebuie se scie, cá nu poporulu e pentru elu, ci elu este pentru poporu.

In fine observamu, cá s'a pertractatu si unu obiectu de mare interessu pentru poporatiunea acestui comitatu in caus'a desvoltarii industriei d'omestice primindu-se propunerea comisiunei esmisse, care o lasu se urmedie aici din cuventu in cuventu.

(Va urmá.)

Reform'a armatei imperiale.

Cestiunea cea mai importanta din câte se discuta dilele acestea in delegatiunile monarchiei austro-unguresce, este reform'a armatei. Tóte popórale monarchiei se interessédia fórté de aprópe pentru totu ce concerne starea armatei, pentru-cá tóte au parte la aceea, nu numai cu servitiulu si in casuri dese cu sangele fiiloru si parintiloru, dara si cu pungile, cu averile lor.

De candu se afla delegatiunile monarchiei adunate in Budapest'a, partea cea mai mare a dileloru o petrecura in discussiuni asupra armatei, astadata cu atátu mai virtosu, cá-ci precum s'a mai disu, armata are se tréca prin reforme mari, éra spre a se realisá acelea, se ceru câteva milióne pe deasupra. Dara in ce voru stá reformele acelea? La o intrebare cá acésta nici chiaru ministrulu de resortu nu póte se respunda cu puçine cuvente, si chiaru se póta, nu voiesce, pentru-cá o afacere cá aceea este plina de secrete.

Unu lucru se scie: cá se introduce sistem'a teritoriala dupa provincii si teritorie, adeca asia, cá 15 corpuri de armata, compusu fiacare din câte 2 divisiuni, cu tóte partile sale, se voru intregí pe viitoriu fiacare din teritorie anumite in acelu intielesu, cá de ex. de aci incolo recruti assentati din Transilvani'a se nu mai fia dusi la regimentu in Tirolu sau in Silesi'a, ori in Austri'a superiore. Ministrulu inse a probatu cu cifre statistice fórté instructive, cá acea regula generala are se suferi si exceptiuni din diverse cause invederate, precum intre altele lips'a de fetiori in unele provincii si in unele epoche, precum sunt cele care urmédia la bóle epidemice, airea éra si prisosu de fetiori, migratiuni cá cele din Ungari'a, aplicarea din locuitorii dela mare cá marinari si soldati pe corabii etc.

S'a mai escatu inse cu acésta ocaziune inca si alta intrebare pe câtu de importanta, pe atátu si delicata, adeca: formare de trupe dupa nationalitati. Este sciutu, cá magiarii insistu cu peptulu pentru infintiarea unei academii militare curatu magiare in Budapest'a, din care se ésa totu numai oficiari magiari, magiarisati si cunoscatori numai de comanda magiara. Totu asia e sciutu, cá pâna acuma in armat'a intréga sunt numai 7% oficiari magiari; toti ceilalti sunt de alte limbi, maiortatea preponderanta inse e germana, dupa care vine elementulu slavu cu contingentu fórté considerabile, precum arataseramu si altadata.

Scopulu ungureniloru este pe faciá si unele diarie magiare nici nu mai ascundu míti'a in sacu; ei prepara desfacerea armatei in 2 armate, adeca se ajunga la dualismulu perfectu. Pâna acuma armat'a este adevérat'a reprezentanta a integritatii monarchiei si nu altuceva.

Vediendu cechii acestea incercari ale magiariiloru, éta cá acuma pretindu si ei, cá din elementulu loru nationale se se formédie regimente si chiaru corpuri homogene, cá-ci amesteculu de pâna acuma pe lângá ce ingreuna nespusu de tare servitiulu, este si o simptoma de négra neincredere, anume cátra slavi si romani.

*) Numitu si Tiér'a Oltului.

Rebeliune in Vien'a.

In fine éca si in Vien'a socialismulu scaldatu in sange, acelu socialismu, a carui existenta in capital'a monarchiei fusese negatu cu anii intregi. Rebeliunea s'a inceputu domineca sér'a, mai ántaiu numai cu demonstratiuni de strada din partea tinerimei dela corporatiunea de papucari si pantofari (Schuster); dela care se confiscasera 700 fl. averea loru comuna, fara cá in publicu se fia cunoscuta caus'a confiscarei. Adeca daca o buba este cópta bine, ai numai se o atingi pentru-cá se se si sparga. In acea séra pe la 10 óre linistea s'a restauratu fara nici-o versare de sange; aceiasi inse s'a innoitu a dóu'a séra, totu cam in proportiunea de inainte. Marti sér'a poporul a concursu din câteva districte ale capitalei si a ocupatu mai multe strade in multime atátu de mare, in cátu politia pedéstra si calare ne mai potendu resiste singura a respinge si risipi pe turburatori, a cerutu ajutoriu dela comand'a trupeloru de linia. Intr'aceea poporul a ranitu si elu pe cátiva politiciani, a spartu usile si ferestrele la localulu comissariatului de politia sfarmandu totu ce au aflu in laintru, éra pe comisariulu Taubinger ilu ranira fórtu greu.

Rebeliunea din 8 Nov. (mercuri) a intrecutu departe pe cele anteriore, cá-ci pe langa ce s'a intinsu preste suburbiele Lerchenfeld, Neubau spre Josefstadt si in alte parti, multimea se opuse trupeloru cu peptulu, luptandu omu cu omu. In trei restimpuri escadróne de ulani cu sulitiile intinse asupra multimei strabatura prin glóte calcandu cu caii totu ce le stetea in cale. Vaiete si sberiate se audiau din tóte partile si se vedeau calcati la pamentu si raniti, dintre aceia multi fusera dusi la spitale, altii pe la casele loru si éra si altii trantiti in unele siantiuri. Au suferitu si soldatii multe sparseturi de capete cauzate prin grindin'a de petrii aruncate asupra loru, éra din sergentii de politia cátiva sunt raniti de mórte.

Acestea sciri telegrafice scurte au se fia implinite in puține dile cu altele din care se fimu informati mai exactu atátu despre dimensiunea rebeliunei, cátu si despre adeverat'a natura si de scopulu ei. Destulu cá acésta rebeliune combinata cu rebeliunea locuitorilor dela marea baltica din Livlandi'a si Curlandi'a, cu cele din Irlandi'a, cu spurcatele conspiratiuni ale anarchistilor din Franci'a, cu dese omoruri ale executorilor in Ungari'a, sunt totu atátea probe nóue, cá societatea omenésca din Europ'a este cu totulu subminata si cá ea stá cá pe unu vulcanu.

Memorandu

cátra ilustritatea sa d. Dr. Joane Szabó episcopu gr.-cath. alu diecesei Gherlei,

in privint'a convocarei unui sinodu diecesanu mestecat, pentru vindecarea mai multoru rane ale biserice gr.-cath. tintetorie de provinci'a metropolitana a Albei-Julie si Fagarasiului, si resp. de dieces'a Gherlei.)

(Urmare.)

Ce facu Romanii gr.-reg. uniti cu biserica latina in timpulu acesta atátu de favoritoriu pentru organizarea bisericesca, favoritoriu cu desclinare pre timpulu, cátu a fostu ministru de culte baronulu Eötvös*): Romanii gr.-cath. lumeni devinu cõtiti

*) Nu potemu se nu reinprospetamu la acestu locu câteva passagie din epistol'a marelui barbatu de statu, marelui cugetatoriu si filosofu magiaru, br. Jos. Eötvös, indereptata in Augustu 1867 cátra primatelu din Strigoniu si cátra arhiepiscopii din Agri'a si Caloci'a din incidentele unei petitiuni a deputatiloru dietali rom.-cath. din Train'a, cari se róga, cá br. Eötvös se puna cuventu la M. Sa pentru restaurarea influintiei legali de mai inainte a luminilor in afaceriloru biserice rom.-cath. din Ardélu. Ministrulu de culte afla pretensiunea acésta a petentiloru cu privire la legile induse deplinu indreptatita; dara fiindu de doritu, cá in tierenle mai inainte separate, éra acum unite, se fia aceleasi norme legali, br. Eötvös recomanda, cá, afara de cauzele dogmatice, se se concéda si in Ungari'a seculariloru un'a influintia corespundiatória in afacerile bisericesci si scolarie. Dupa aceea despre starea biserice catholice din Ungari'a in generalu dice:

„Cá se fia asigurata influintia biserice nóstre, are lipsa numai de libertate. Si de óre-ce art. de lege II din 1848, carele proclama egalitatea confessiuniloru, nu póte avé altu intielesu in patri'a nóstra, decátu acél'a, cá biserica cath. se capete acea mesura de autonomia, carea o au bisericele evangelice din tiér'a: io' asia cugetu, cá acea lege nu numai cá nu e periculósa pentru interesele biserice cath., ci e unic'a favóre, pre carea biserica o póte pretinde dela statu. Inse cá libertatea acésta, pentru carea se incórda catholicii mai zelosi in Franci'a si in tóte statele constitutionali din Europ'a, se fia fructifera pentru biserica nóstra, cá ea se nu sté numai pre chartia, ci se asecuru in fapta interesele biserice, e de lipsa cá libertatea ast'a se fia asigurata contra veri-carui atacu; éra acésta numai atunci e cu potintia, déca nu va fi privita de

la o parte, cá mai totudeauna, de ierarchi'a sa, carea sub scutulu legiloru martiali, ce domnia pre atunci, rumpendu-se de cátra seculari si unindu-se cea din Transilvani'a cu cea din Ungari'a, pasiesce izolata de laici pentru despartirea Romaniloru gr.-cath. de cátra Ruteni, pentru reactivarea metropoliei Albei-Julie, incetate cu mórtea si respective cu unirea metropolitulu Atanasiu, apoi pentru infintierea a loru 2 episcopie nóue, si pentru altele.

Lupt'a fú incoronata de successu pentru luptatori, adeca pentru ierarchi'a gr.-cath. Cá-ci reactivandu-se metropoli'a gr.-cath. romana, apoi infintandu-se dóue episcopie nóue la Gherl'a si Lugosiu, si ridicandu-se langa fiacare si capitlu episcopescu, éra celu metropolitulu din Blasiu inmultindu-se inca cu trei staluri, si provediuti fiindu toti acesti demnitari bisericesci cu salarie din tesaurulu statului: demnitarii biserice romane gr.-cath. s'au inmultitu mai multu decátu indoitu, decum au fostu mai inainte. Mai incolo introducundu-se si subscriendu si ierarchi'a nóstra „Concordatulu“, — de care se tine si asta-di, desi regimelu ung. de acum nu-i recunósce validitatea, — ierarchi'a trage la sine tóte drepturile, ce in sunetulu si spiretulu s. canóne si conforme praesei biserice orientali de ritulu grecescu, ba si a biserice apusene din secele mai vechie, competu biserice intregi, adeca atátu clerulu cátu si seculariloru.*) Nu numai atáta, ci si clerulu de réndu devine asia de izolatu de poporu, precum se aflá celu din Bucovin'a sub archiereulu Hackmann.

II. Scrutarea acestoru momente istorice ne escita curiositatea si ne obtrude câteva intrebari. Éca acele intrebari:

1. Stinsu-sa religiunea Romaniloru orientali de ritulu grec. din Transilvani'a si partile Ungariei sub apesările regiloru apostolici ai Ungariei, respective ale domnirii biserice catholice de ritulu latinu, apesari, dupa unirea celoru 3 natiuni prefacute si indreptate directu contra Romaniloru si a religiunei loru? Nu s'a stinsu. Dara nu numai nu s'a stinsu, ci din contra a inforitu in aceste parti mai tare de cátu cea catholica latina; pentru cá pana candu cea latina avea unu episcopu in Alb'a-Jul'a, religiunea romana gr.-or. avea in Alb'a-Jul'a unu metropolitu, apoi episcopi sufraganei in Fagarasiu, Silvasiulu-de-susu (comitatulu Hunedórei), Stremti (Fel Diod), Bistr'a, Cenade, Galati langa

unu privilegiu datu starei preutiesci, ci de unu dreptu comune alu cetatieniloru cath. din tiér'a.“

„De óre-ce biserica nóstra, fiindu dotata cu posesiuni mari, pretinde mai puține oferte dela credintiosi; de óre-ce credintiosi nu au influintia asupra administratiunei averiloru bisericesci; de óre-ce scól'a, carea la tóte cele-lalte confessiuni e una afacere cumpenitória, ce léga pre fiacare parinte de familia de biserica sa, este considerata la noi cá una proprietate a clerulu, asupra carei parintiloru, a celoru mai multu interessati pentru crescere, nu e concéda nici una inriurintia: póte óre se ne cuprinda mirare, déca catholicii afacerile acele, in cari n'au nici una influintia, le privescu cu indiferentismu de atari obiecte, cari nici nu s'aru fi atingendu de ei?“

„Nimeni, din cei ce contempla cu atentiune starea lucruriloru din Europ'a, nu póte tiné de asecurata pacea, ce o posedemu; si de óre-ce in timpulu nostru nici una miscare politica nu póte lase neatinsa biserica, mai vertósu in una tiér'a, unde acésta biserica are inriurintia politica si posesiuni mari: pre biserica o astépta si in patri'a nóstra mai timpuriu ori mai tardiu lupte, in faci'a caroru dens'a numai atunci va póte stá in positiunea sa déca va poté comptá pre unu spriginu curagiosu din partea tuturoru credintiosiloru sei, si déca acestia in autonomi'a, in averile si in influintia biserice nóstre voru privi si propri'a loru libertate, avere si influintia.“

Dupa aceste mai aserându ministrulu, cá nici averile bisericesci, nici crescerea popornulu nu potu fi unu monopulu alu clerulu, isi inchiaie epistol'a cu aceste cuvinte: „Convingerea mea este, cá una influintia a seculariloru catholici in afacerile eclesiastice, pre carea o dorescu si o pretindu ce mai zelosi catholici si una parte mare a clerulu inferioru, nu póte fi mai indelungu amánata, ba recunósccrea acestei influintie e déjà neamenavera.“

Fiat applicatio!

*) Vedi câte tóte cartile de istoria bisericesca si de dreptu canonicu. Séu ce insemnédia in aceste paragrafi despre alegerea canonica a episcopiloru prin intréga adunarea (= ecclesia) credintiosiloru, carea trebuie se ateste viéti'a morale proba a celui alegendu, despre drepturile seculariloru in cele esterne bisericesci, s. c. l.?! Vedi-bine cá asta-di in urm'a dreptulu canonicu cath. tridentinu, inca si mai multu restrinsu si inaspritu prin concordate, atari drepturi in multe parti ale lumei cath. figurédia numai pre carti, in carti, cá rácii Tiganului. Disa alegerea canonica si atestare se face in sal'a nunciaturei papali din tiér'a respectiva prin doi martori (testes) luati de cátra nou-denumitul episcopu „ad libitum“ apoi ast'a se numesce „processus canonicus“. Ce parodia a spiritulu constitutionale anticu alu crestinismulu! . . .

**) T. Ciparu. Acte si fragm., pag. XII; P. Maioru. Istor. biser., pag. 161.

Fagarasiu, Maramuresiu, Oradea-mare, Vadu (Rév, comitatulu Biharu), Feleacu langa Clusiu, s. a.**)

Póte inse au peritu Romanii, a disparutu biserica loru resaritena de ritulu grecu, intre apesările si incercările de desnacionalizare si de a le corumpe religiunea, sub principii calvinesci, desclinitu sub cei trei Rákoczy si sub Michaelé Apaffi, descrise mai susu? N'au peritu, n'a disparutu. Ba nu numai n'au peritu Romanii, ci dincontra s'au sporitu. Védi'a din afara a biserice ce e dreptu decadiu, episcopiele sufragane remasera nesuplinite, si averile acestora fura ocupate de lacomi'a mai multor'a; dar religiunea loru remase vergura, si fiii biserice persecutate se sporira.

Se va fi stinsu inse de buna séma de totu religiunea orientala de ritulu grecescu, dupa ce metropolitulu Atanasiu a primitu s. unire aprópe cu totalitatea clerulu si a poporulu la a. 1701, intre suferintiele ei si impilarile de ea din tóte partile, fiindu lipsita in restimpu de 60 de ani de episcopi, vicari si protopopi, precum se descrise in cele precedenti? Nu, nici cum nu; ci, minunea minuniloru! in butulu tuturoru persecutiuniloru ea se inmultu din di in di, asia cátu acea biserica, care — dupa primirea s. uniri din partea metropolitulu Atanasiu aprópe cu totalitatea clerulu si poporulu romanu, si mai cu séma dupa reintórcerea la a. 1711 — stá mai numai din tiér'a Barsei, cá tinutu neunitu mai compactu, apoi din cátiva preuti si câteva biserice imprasciate pe sub pótele muntiloru de cátra Romani'a si Banatu; acea biserica, incependu dela mórtea episcopulu gr.-cath. Giurgiu pana la denumirea de episcopu a lui Gregoriu Maioru, intru atáta a crescutu, cátu numerulu credintiosiloru sei a fostu indoitu asia de mare cá alu celoru apartinetori biserice r.-cath.; apoi dupa mai multe fluctuatiuni la a. 1761 acelu numeru erá inca asia de impunetoriu, incátu mai multu nu potu fi ignoratu si lasatu fara superioitate eclesiastica, de óre-ce neunitii erau mai multi decátu unii.

Carei giurstari avu de a multiami biserica romana gr.-or. din Transilvani'a si partile Ungariei, — apesata pana cátra midiuloculu seclulu XVI de cátra domni situatiunei de atunci, de cátra regii apostolici ai Ungariei si din partea ierarchiei latine protegiate de statu, — carei giurstari avu de a multiami, cá nu numai nu s'a stinsu, ci inca a inforitu mai multu, decátu biserica protectionata rom.-cath.? Ce a sustinutu pre acea biserica, dupa despartirea Ardélulu de Ungari'a sub principii Transilvaniei calvini apesata si mai tare, dechiarata prin legile patriei de „tolerata usque ad beneplacitum principis et regnicolarum“ si preutimea ei degradata sub demnitatea unui omu? Ce a conservatu-o, si inca intru atáta, cátu afara de cáti-va fruntasi, nu o parasi nimeni, din contra ea se inmultu; asia cátu, desi fara temei, stranepotii apesatoriloru de atunci au asta-di fruntea de a se plange in gur'a mare, cá Romanii, apesati si numai tolerati, au desnacionalisatu o multime mare din patriotii privilegiati, si cá aru fi facutu proseliti religianari, in favórea biserice sale tolerate, din fiii biserice-loru recepte?

La aceste intrebari respunsulu e fórtu usioru.

Pre timpulu domnirii in Transilvani'a si Ungari'a a regiloru apostolici ai Ungariei si a ierarchiei catholice de ritulu latinu, sustinu si aduse la inforire biserica romana de ritulu orientala constitutione si institutiunile ei interne, mai bune si mai constitutionali decátu cum au fostu cele ale biserice latine, apoi legatura patriarchale, intre preutime si seculari, (cari, dorere, in metropoli'a romana unita nu se afla.) Dupa despartirea Ardélulu de cátra Ungari'a si respective dupa intarirea calvinismulu in partile aceste, carele inca avea si are institutiuni bisericesci-constitutionali, sustinu diferenti'a in dogme si éra si legatura striusa, cordiale, ce exista intre ierarchi'a sa si intre poporulu romanu.

(Va urmá.)

Romania.

Daca in Nrulu 85 reproduseramu dupa „Natiunea“ dóue documente de valóre istorica, astadata lasamu se mai urmedie totu dupa acelu diariu unu altulu, care se póte alaturá prea bine langa discursulu memorabile alu metropolitulu primatelu, totu asia inse póte se fia unu subiectu fórtu pretiosu nu numai pentru membrii academie din sectiunea istorica, ci si pentru toti romanii cari voiescu in cugetu curatu cá se avemu odata istori'a nationala

si ethnografi'a noastră perfectiunata din tóte partile si punctele de vedere.

Subscriindu si noi cu ambele mâni introduciunea „Natiunei“ la scrisórea dlui Pěncovici, ii facemu locu precum urmédia:

„Domnulu Alexandru Pencovici a adressatu in dilele acesteia dlui presidente alu academiei romane o scrisóre insemnata, prin care daruesce pentru bibliotec'a academiei mai multe documente si portrete, aduse cu sine din monastirile muntelui Atos si'i comunica totudeodata câteva din impressiunile calatoriei sale.

Suntemu fericiti că ne amu potutu procurá o copia de pe acésta scrisóre, pe care ne grabimu a o pune in vedere cititoriloru nostrii.

Ne place multu a crede că presidentele academiei romane, dn. Dimitrie Sturdza, care se afla si ministru de esterne, cum si membrulu academiei dn. Aurelianu, ministrulu culteloru si instructiunei publice, voru binevoi a luá odata in fórte deaprópe cercetare trebuintele bisericeii si ale scólei romane din peninsul'a balcanica.

Vomu reveni pe largu asupra acestui memoriu potemu dice, cătu si asupra cestiunei Macedo-romane, despre care dn. Pencovici a binevoitu asemenea a intretiné publiculu prin epistol'a sa din urma, care s'a si publicatu in colónele diariului nostru din lun'a trecuta:

Domnule presidente,

In caletori'a mea de o luna de zile aprópe, ce am intreprinsu an. cur. in serbatorile Pascelui, prin monastirile din muntele Atos, am avutu ocaziune se culegu mai multe sciintie si se gasescu mai multe documente, care sunt póte de folosu pentru istori'a romaniloru.

Precum am urmatu in caletori'a din Scandinavi'a, candu, aflandu-me la Upsal in Suedi'a, am isbitutu a luá cu mine unu exemplariu din singur'a carte in limb'a gotica, adeca bibli'a lui Ulfilas, episcopulu Gotiloru din Daci'a, pe care am si avutu placere s'o daruescu in 1875 Academiei romane; totu astfeliu, am potutu aduce din peninsul'a stului munte nisce documente si portrete pentru bibliotec'a institutiunei academice a romaniloru, careia sunt fericitu a le oferí in daru.

Tiér'a calugarésca din peninsul'a chalcidica se compune din unu siru angustu de munti, care se scalda veselu in apele din Archipelagu. Acestu promontoriu verde cu lungime de 60 chilometrii, incoronatu impregiuru de monastiri cu cruce pe cupole si locuitu odinióra de 10,000 calugari, datoresce in mare parte romaniloru de preste Dunare midiolócele din trecutu de intretinere si protectiune, de restaurare, chiaru de zidire pe dintregu a multoru bisericí din muntele Atos. Cu tóte aceste, nu s'a publicatu inca din nenorocire, pe cătu am cercetatu, in acésta insemnata cestiune, nici-o scriere seriósá in limb'a noastră romana. Am datu intr'adeveru de urmele domnului Alexandru Odobescu prin mai multe din aceste monastiri; dara am aflatu că n'a tiparitu inca nimicu din impressiunile caletoriei sale; éra acésta lacuna in literatur'a noastră pare a fi cu atáta mai regretabila, cu cătu e sciutu, cumcă totu in generalu ce scrie pěn'a dlui Odobescu este adevératu si frumosu.

Eu nu cunosc in romanesce decâtu dóne publicatiuni:

1. „Proskinitaru alu santului munte alu Atonului“ de ieroshimonachulu Serafimu, tradusu din ruscesce de monachulu Varnava Luchianov si tiparitu in Bucuresci de mitropolitulu tieriei in tipografi'a Nifonu la 1856. Acésta carte inse a fostu compusa numai din punctu-de vedere slavu si bisericescu. Autorulu, fostu profesoru in academi'a din Petersburg, impinge indrasnél'a de a face propaganda panslavista pàna de a desnaturá faptele istorice chiaru cele mai invederate. Astfeliu, dupa-ce singuru afirma, spre exemplu in pagin'a 133, că monastirea Zugrafului s'a claditu din nou la 1502 de Stefanu celu Mare, se face că nu mai scie nimicu despre marele nostru portatoriu de biruintie, si pretinde in mai multe pagine că Stefanu Dusianu, craiulu serbiloru, este eroulu care s'a luptatu cu Turcii patrudieci de ani pentru crestinii din Orientu; candu este cunoscutu că Stefanu Dusianu nu mai existá de unu seculu si jumetate la 1502 si póte că nici n'a datu cu ochii in viéti'a sa de Turci, morindu in a. 1356. Traducatoriulu asemenea n'a voitu a indreptá prin note erorile nici se inplínésca lacunele, cu tóte că a trebuitu se scie pe largu istori'a fiacarei monastiri, că calugaru cu carte locuitoriu in chinovi'a Esfigmenului.

2. „Caletorii la Romanii din Macedoni'a si muntele Atos sau Santa-Agora de D. Bolintineanu. Bucuresci, 1863.“ Acésta carte mi se pare scrisa cu usiurintia, că multe din operele lui Bolintineanu.

Fia si pe scurtu, sunt datoru a me esplicá. Poetulu a intitulatu oper'a sa: „Caletorii la muntele Atos sau Santa-Agora“, candu este probabilu, că nu a fostu in peninsul'a calugariloru, despre care se vede că a scrisu mai multu din audite si din cetite; celu puçinu a voitu a dice neaperatu: Santa-Gora (Sveta-gora, Santu-Munte), éra nu „Santa-Agora“, cuvente care n'au de felu intielesu aci. In pagin'a 159 Bolintineanu incepe se scrie despre muntele Atos si pretinde că Calamari'a se afla spre apusu de Salonicu, aprópe de Vardar; candu, din contra, orasiulu este situatu intre Calamari'a si Vardar, care curge la 18 chilometri departe de Salonicu. Ce s'ar crede óre despre unu autoru strainu care, venindu in capital'a noastră, ar publicá că Colintin'a se afla spre média-di de Bucuresci, aprópe de riulu Argesiu? In pagin'a 163 scrie că monastirea santului Panteleimonu ar fi cladita de vreunu dominoriu catolicu alu Romaniloru marei Valachii din Aspropotamos si că biserica sa sobornicésca s'ar fi zugravitu de Panselinos. Cunoscutu inse este că Panselinos, acestu Rafaelu din Orientu, caruia se datoresce frumsetiele picturei bizantine, a traitu cam in seculu XII, pe candu biserica sobornicésca cu parte din intrég'a monastire actuala „Rusicu“ s'a claditu din temelie in seculu nostru de Scarlatu-Voda-Calimachi, in a. 1819. In pag. 164 afirma că Chilindaru este monastire bulgara, candu ea este serbésca, etc.

Imi pare reu că nu potu cu acésta ocaziune se dau pe façia tóte erorile númeroze si grave, ce coprinde acésta publicatiune mai alesu in privinti'a comuneloru romane din Macedoni'a, că se potu probá pe deplinu, că Bolintineanu, că multi din scriitorii nostrii, n'a intielesu in destulu cătu este de seriosu tipariulu, prin care nu se cuvine nimenu a induce publiculu in eróre.

Se fi mersu intr'adeveru poetulu nostru in gradin'a maicei Domnului — cum dicu calugarii muntelui Atos — n'ar fi scrisu a lene numai in prosa despre numirile monastiriloru si cum sunt ele administrate, ci cu lir'a sa melodiósá ar fi cantatu de siguru, daca nu actele devotamentului nemarginitu alu romaniloru pentru religiune, celu puçinu podóbele firesci din acelu raiu pamentescu.

Pentru-că veni vorb'a despre frumsetiele naturei si despre minunile credintiei crestine, se'mi fia permisu a face pe scurtu o digresiune.

Domnule presidente, am caletoritu mai prin tóte tierile din Europ'a si, pàna candu n'am statu in locu a privi Simopetra, credeam că nu potu fi positiuni mai pittoresci decâtu pusti'a de gróza prin care te urci la „Cartusia“ din munte (le désert de la grande Chartreuse) si că „San-Martino“ din Neapole pe mare.

Dara inchipuiti-ve, domnule presidente, in peninsul'a santa, pe malulu marei, albitu de spume si de sóre incalditu, unde poti culege portocale, intr'unu amfiteatru verde de ripe inalte cu pomi seculari, unu munte de pétra piramidalu, care plinu de vegetatiune se inaltia singuraticu in aeru preste trei sute de metrii. Susu de totu pe culme stau in picioré că uriasii nisce ziduri cu muschiu si nisce turle cu cruci, inghesuite de frica si pline de farmecu: este sant'a monastire Simopetra; éra in altariu, că ctitoru alu bisericeii, se pomenesce Mihaiu Vitédiulu! . . .

Bolintineanu poetulu abia daca face mentiune despre numele monastirei; pe candu nici meteorele de langa Kalabaka, acele monastiri aeriene din muntii Pindului; nici cele mai semetie castele din timpurile feudale, fia cladite preste malurile Rinului, fia preste vaile Alpiloru, nu potu intrece in frumsetia pe Simopetra, care se resfaçia cu dragu in gradin'a sórelui pe malu marei si pe vèrfu de munte. Candu din galeriile sale esterióre, care esu afara in spatiu atèrnate preste prapastia, te uiti josu in mare, nu poti dá bine cu ochii de fundulu abisului, că-ci iti ia vediulu ametiél'a! Uimitu de frumsetia, iti vine se credi, in beti'a dorului de tiéra, că póte Mihaiu-Vitédiulu a trimisu vulturii din Carpati, că se ridice in vesduhu pe aripele loru materialu de ziditu biserica, spre laud'a lui Domnedieu!

Se dice că Simonu, unu pusnicu cuviosu din seculu XIII-lea ar fi zaritu in mai multe nopti că vine din ceru o stea, care tainicu se opresce pe vèrfulu acelei stanci, si cu gandulu seu la stéu'a luminósá care pe Magi a condusu in Betlehemu, ar fi claditu o biserica pe culme cu hramulu nascerei lui Christosu. Cronic'a nu desminte legend'a, dara explica in modu mai puçinu misticu, că s'a ziditu acésta monastire cam in an. 1264 cu cheltuiél'a lui Ionu Ugles, care portá pe capu corón'a de craiu (kral) a Serbiloru. Mai positivu inca este, pe cătu am aflatu acolo, că Mihaiu-Vitédiulu a restauratu din temelie Simopetra, pe care multu a

si inzestrat'o cu felurite odóre si cu venituri númeroze, dupa cum se constata pe deplinu dintr'unu hrissovu domnescu cu dat'a 28 Augustu 1599, care se pastrédia in arhivele manastirei, impreuna cu evangheli'a cea bogata totu alui Mihaiu-Vitédiulu, despre care ne vorbescu pelegrinii.

Muntele Atos este bine cunoscutu invetiatiiloru din lume; pentru-că visitatu a fostu adesea de exploratori priceputi, care l'au studiatu pe largu in tóte privintiele si carii au si publicatu in tierile loru opere pline de eruditiune mai in tóte limbele cultivate, chiaru in limb'a georgiana si serbésca. Din punctulu inse de vedere romanescu, peninsul'a atonica n'a fostu inca explorata de locu, cu tóte că dintre toti strainii, Romanii sunt in cestiune cu multu cei mai interessati d'a studiá manuscriptele, inscriptiunile, odórele, portretele, vestmintele, pomelnicele, etc., care privescu in mare parte istori'a loru. Acestu adevéru nu ve póte surprinde de felu, domnule presidente, pentru-că cunósceți mai adéncu decâtu mine anelele nóstre din trecutu si sciti bine că totudeauna Romani'a, preste mesur'a midiolóceloru sale, a ajutat pe crestinii din Orientu. Intr'adeveru, tierile locuite de ortodoxi mai in contactu cu Turcii au fostu timpu indelungatu numai Romani'a, Serbi'a, Bulgari'a si Greci'a, celu puçinu pàna la 1774, candu a inceputu preste Dunare si Russi'a victoriosu a se luptá cu Turcii. Bulgari'a, ne spune Hurmuzachi, dupa-ce fú prinsu Sisimanu, celu din urma rege, cadíu si ea sub Turci că simplu vilaetu in 1391.

Serbi'a dispere din istoria la a. 1450, candu s'a incorporatu definitivu in imperati'a turcésca, impreuna cu Bosni'a la 1463 si cu Hertiegovin'a la a. 1467.

Remane dara in picioré Romani'a, . . . unde soldatulu lui Christosu, Stefanu celu Mare, se urcá falnicu pe tronu in Sucév'a (1456) tocmai pe candu imperati'a crestiniloru de preste Balcani cadíuse de totu sdrobita sub zidurile din Constantinopole, in grozav'a navalire a ianiceriloru lui Mohamet (1453).

Greci'a, care din vechime departata n'a potutu avea o istoria nationala multime de secolu, s'a constituitu independenta intre anii 1821—33, candu, in urm'a tractatului din Londr'a, principele Oton din Bavari'a s'a suitu pe tronu in Nauplia.

Dupa trei secolu si jumetate Serbi'a, in urm'a resboiului seu nationalu din 1815, a triumfatu in 1830, candu sultanulu Mahmud a recunoscutu autonomi'a Serbiloru sub domni'a ereditara alui Milosiu Obrenovici.

In urm'a bataliei dela Plevn'a, unde multi Romani au moritu pentru crestinii din peninsul'a balcanica, Bulgari'a s'a scolatu autonóma in 1879, candu principele Alexandru din famili'a Battenberg s'a suitu pe tronu in Sofi'a.

Nu ve potu intretiné si despre Muntenegru, unde dice legend'a, că s'a spartu in preambulare saculu lui Domnedieu plinu cu munti; pentru-că de si Muntenegrenii s'au luptatu vitejesce si totudeauna a potutu mantiné libera si independenta cetatea loru frésca, totusi, avendu in trecutu aprópe 150,000 de locuitori si póte 300,000 lei venituri budgetare, n'au potutu, din nenorocire, se ajute, nici se apere decâtu abia mosii'a loru.

Acum, dnule presidente, de prisosu cu totulu a mai numerá pentru Academi'a romana bataliile númeroze si sangeróse, in care Romanii din principatele dunarene s'au luptatu in timpu aprópe de cincí secolu contra Turciloru dela Mircea I (Rovine 1398) pàna la Carolu I (Plevn'a 1877). Mai puçinu inse cunoscute ne potu fi sumele de bani, ce s'au trimisu anualu din munc'a Romaniloru in locurile sante din tierile turcesci; voiu se vorbescu despre gramad'a de galbeni, ce s'a trimisu in daru cu miliónele popiloru greci din Fanaru, fàra că si grecii se daruésca romaniloru celu puçinu unu dramu de recunoscintia, dupa cum ve veti convinge cu prisosu mai la vale.

Veniturile monastiresci s'au ridicatu, mi se pare, in anulu din urma 1863 la sumele colossale de lei vechi 26.023,673. Acestu milionu de galbeni cu cele din sutele de ani trecuti, impreuna cu toti banii cheltuiti pentru bisericile cladite, pentru resbóiele indurate se fia transformatu in totalu intr'o piramida de auru, ar intrece de siguru in inaltime chiaru muntele Atos.

Fia cătu de tardiu, totu imi place se credu, că Grecii si Slavii din peninsul'a balcanica voru judecá dreptu odata si voru recunósce tóte sacrificiele Romaniloru in sange, in bani si in cugetu curatu, fàra gandu reu. Atunci nu va fi cu mirare că, dreptu recunoscintia, se caute si ei se execute ide'a maréti'a de monumentu uriasiu, ce architectulu Dinocratu a propusu odinióra lui Alexandru celu Mare, adeca, se voru incercá se cioplésca stínc'a

muntelui Atos că s'o transforme într'o statuă de dieitia tutelara: Romani'a pururea binefacătoare!

Candu am inceputu acēsta scrisore, domnule presidente, n'am avutu de scopu a ve comunică pagine din impressiunile caletoriei mele; prin urmare sunt datoriu a ve întretinē numai despre documentele si portretele ce am luat cu mine spre a vi le oferī, si care potu interessă seriosu academi'a romana.

(Va urmă.)

— Bugetulu statului prezentatu camerei pe anulu 1883 contrasū in cifrele principali este acesta :

Venituri:	
Contributiuni directe	24.100,000,00
„ „ indirecte	53.810,000,00
Venituri domeniiale	20.373.332,90
Ven. din adm. minist. de int.	4.990,000,00
„ „ „ „ „ fin.	2.988,400,00
„ „ „ „ „ lucr. p.	7.660,709,44
„ „ „ „ „ cult.	81,000,00
„ „ „ „ „ just.	1.200,00
„ „ „ „ „ ext.	155.000,00
„ „ „ „ „ res.	783,000,00
Diferite venituri	8.487,803,27
	123.440,445,61

Spese:	
Datoria publica interesse si amortisatiuni	48.347,188,54
Ministeriulu de resboiu	27.317,750,00
„ „ finantie	13,244,839,00
„ „ culte	11.548,146,00
„ „ interne	10.198,408,00
„ „ lucrari publice	5.365,943,85
„ „ justitia	4.308,566,00
„ „ externe	1.600,200,79
Consiliulu ministriloru	62.960,00
Fondu pen. cred. suplementariu si externe	1.436,443,43
	123.430,445,64

Sciri diverse.

— (Omoruri selbatece). Telegrama oficiala dela Temisiór'a spunu, că in 8 Nov. esindu executorulu Bela Gyertyánfy la comun'a Gyarmata si luandu acolo pe primariulu Rozar, pe juratulu Ebner impreuna cu avocatulu Reiter si cu câtiva martori au mersu la casa locuitoriloru Ignatiu si Mich. Jovda, veniti acolo din Moravi'a, din sect'a Nazareniloru (sabataru), au voitu se'i executadie pentru o suma de 75 fl. Acei ómeni inse fórte rabiati declarandu cu cutitulu amána, că ei nu voru se scia de alte legi, decâtu numai de legile sectei lor, dupa mai multe vorbe schimbate injunghiara pe primariu; avocatulu si executorulu o luara la fuga spre Temisiór'a, intr'aceea la casa ucigasiloru se incinse o lupta crancena, in care au remasu 2 morti, 6 ómeni raniti greu si 1 mai usioru. Unu despartimentu de husari comandatu de unu capitanu, judele de instructiune si procurorulu esindu la faci'a locului, pusera mân'a pe acei ómeni crudeli.

Totu in Banatu deunadi inpuscă unu romanu pe unu executoru; astadata se aflara doi slavi din cei mai resbunatori.

— (Focu). In 7 spre 8 Nov. n. pe la 8 óre sér'a s'a escatu unu focu mare in comun'a Sarata com. Fagarasiului, care a consumatu in câteva óre 9 case cu superedificatele lor. Norocu că n'a fostu ventu, că-ci totu satulu ar fi arsu, fiindu casele fórte dese si mai tóte acoperite cu paia. Foculu s'a aprinsu dela judele; se dice că unu omu reutatosu iar fi pusu focu.

Unu privitoriu.

— (Calendaristica). In dilele acestea mai aparura aici in Sibiu 2 calindare, care si-au castigatu si pana acum numerosi amici si o buna si meritata reputatiune. Acelea sunt:

„Amiculu poporului“. Calindariu pe anulu comunu 1883. Anulu XXIII. Pretiulu 50 cri sau 1 leu 50 bani. Sibiu. Tipariulu lui S. Filtsch (W. Krafft); alu carui coprinu este urmatoriulu: Cronologia pe an. 1883. Pascalia séu semnele cronologice. Serbatorile si alte dile schimbătoare. Cele 12 zodii din calea sórelui. Cele 4 anutimpuri. Intunecimi. Regentele anului. Calindariulu iulianu si gregorianu cu serbatorile, dilele numeror, evangeliile duminecelor. Sistema planetara a sórelui. Calindariulu evreicu dupa stilulu nou. Conceptulu lungimei dileloru. Calindariu istoricu. Calindaru agronomicu. Genealogi'a caseloru domnitóre. Caile ferate ale statului reg-ung. Calindaru postal. Serviciulu telegraficu. Mesura de distantia. Tirgurile in ordine alfa-

betica din Transilvani'a, Ungari'a, Banatu si Romani'a. Tabela comparativa despre unitatile de moneta a diferitelor state. Tabela de procente pentru intabulatiuni. Tabela de interesse. Impartirea venitelor, speselor, simbielor si a altor sume anuale, pe partile singurite ale anului. Scar'a tacselor de timbru. — Foi pentru invetiatura si petrecere: Regule generali despre curtesia sau politetia. Canalulu de Suez. Nilulu. Egiptulu. Gibbon si Voltaire. Scormon. Novela. Poesii. Peregrinulu. Strainulu. Espatriatul. Cântecu de doru. Balcescu murindu. Intórcerea. Farmeculu. Nóptea alba. Poiana farmecătoare. Inspiratiunea unui nepoetu. Povestea codrului. Trasuri frumóse din etatea frageda. Ceva economicu. Diverse. Anunciuri.

„Calindariulu bunului economu“ pe anulu comunu 1883. Intocmitu de D. Comsia si E. Brote cu mai multe ilustratiuni intercalate in textu. Sibiu. Editur'a tipografiei Jos. Drotleff. Pretiulu 45 cri v. a. sau 1 leu nou.

Acestu calindariu prin cuprinsulu seu variatu, bine redigeatu si instructivu in partea sa economica, va interessă pe ori-ce economu practic.

Pretiulu ambelor acestor calindare este cătu se póte de moderatu, considerandu cuprinsulu, cum si frumós'a si ingrijit'a loru adjustare.

Din parte-ne le recomandamu pe ambele cu tóta caldur'a, dorindu-le o buna si bogata calatoria la intregulu nostru poporu. Cumperati-ve deci calindare, că se apropia anulu nou 1883.

— (Adunarea generala a reuniunii de patinatu din Sibiu). In sensulu statutelor membru acestei reuniuni sunt convocati pe dio'a de Sambata, 11 crt. 6 óre sér'a in sala sedintielor comunitatii a primariei urbane, la adunarea generala ordinara din anulu acesta.

Program'a:

1. Darea de séma a comitetului.
 2. Incuviintiarea contului anulu examinat prin revisori.
 3. Propunerile comitetului si eventualu propuneri ale membriloru, cari sunt sprijinite de celu puçinu cinci membrii.
 4. Alegerea comitetului reuniunii.
 5. Alegerea revisoriloru.
- Sibiu, 9 Nov. 1882. Comitétulu.

Bibliografia.

Memorialulu partidei nationale romane compusu din insarcinarea conferentiei tinute in Maiu 1881 la Sibiu cu 153 delegati ai alegatoriloru din dóue tieri.

Pretiulu acestui memorialu in tóte limbile in câte apare, este numai 1 fl. v. a., de si tiparirea in alte limbi e impreunata cu mai multe spese. Se póte cumpará sau de a dreptulu dela librari'a W. Krafft in Sibiu prin mandate de posta, sau si dela alte librarii, cum Nic. J. Ciurcu in Brasiovu, Joanu Stein in Clusiu, tipografi'a „Aurora“ in Gherla, alte librarii din Buda-Pest'a, Aradu, Lugosiu etc.

Cărți românesce

care se află în

librăria română a lui W. Krafft în Sibiu.

(Urmare).

Octoech mic (Blaș) în crudo —50	bros. —52
Octoech mic (Sibiu) crudo —50 în piele roșie cu copce	leg. 1.10
Odobescu A. J., Moșii și curcanii	bros. 1.—
— Istoria Archeologiei. (Op. premiat)	„ 4.—
— Pseudo-chinegeticos. Epistolă	„ 2.—
Omer Odyssea și batrachomyomachia de J. Caragiani	„ 1.60
Onorato-Occioni, Vechiu si nou. Versuri din italiana	„ —20
Operele lui Caiu Iuliu Caesare. Traduse de D. Caian	„ 2.—
„ „ „ Corn. Tacit. Trad. de G. J. Muntean	„ 2.80
Oratii, Cântece populare si basme	„ —30
Ortografia l. romane. Regulele primite de Acad. rom.	„ —10
Osténul român, colectiune de cântece	„ —25
Pambukis G., Gramatica limbii elene	„ 3.—
— Cheia exercițiilor la aceea	„ 1.50
Pann A., Culegere de proverbe său povest. verb. P. I.	„ 1.—
Papiu A. II., Independența constit. a Transilvaniei	„ —40
— Responsabilitate ministerială	„ —40
— Tesaur de monumente istorice. II. 1868 și 1864	„ 3.—
„ „ „ III. 1864 și 1865	„ 3.—
Papiu J. P., Cuvântări funebrele séu la casuri de mórte	„ 1.20
— Cuvântări bisericesc. Tom. II.	„ 1.50
Pârjol St., Mórtea lui Mihaiu Vitézul, tragedia nat.	„ —40
Fasca G., Biografia lui S. J. Chrysostom	„ —35
Pascalia populară	„ —06
c Patima și mórtea Dluu Christos, in versuri	leg. 1.—
Patrisăica séu studiul istoric asupra părinților bisericeii	bros. 2.—
Pecurariu-Popu C., Regulile de Bon-Ton	„ —20
Pentocostariu mic (Blaș)	„ —50
Petra-Petrescu N., Mandrin căpitanul bandiților	„ —70
— Biografii române	„ —50
— Nepotul că unchiu, comedia tradus după Schiller	„ —25
Petrescu V., Moștre de dialectul macedo-rom. P. I.	„ —50
Petri B., Sistemul metric. Manual pentru învețatori	„ —30
— Abecedar românesc	leg. —25
— Legendar séu carte de cetire pentru școlele popor.	„ —45
c Petri S., Vocabular portativ. Partea I. rom.-nemțesc	bros. 1.20
„ „ „ II. nemțesc-rom.	„ 1.20
Petrisor T., Elemente din constituțiunea patriei	leg. —20
Petrovicu L. Dr., Compendiu de pedagogiă. Cu 5 icóne	bros. 1.50
— Iubirea față de copii	„ —20
Petru și Florica. O istoriă frumósă de petrecere și în- vêțatură pentru copii și fetițe	leg. —67

Perirea a doi iubiți Piram și Tisbe	bros. —15
Philippicele lui M. Tului Cicerone	„ 1.20
Pisone D., Dicționar rom., lat., germ. și francez	„ 2.50
Pisone B., Eróre academice. O nouă teoremă	„ —50
Poenariu P., Georgiu Lazar și școla română, cu portret	„ —40
Pontbriant R., Curs de gramatica franceză	„ 1.—
Popea Joan, Religiunea creștină cuprinzând învețaturi despre credința și faptele bune creștinești, pentru școlele elementare de ambe sexe	„ —20
Popea N., Vechia metropolă ortodoxă-română	„ 1.50
Popescu J., Antaia carte de lectură, crudo —20	leg. —25
— A doua carte de lectură, crudo —60	„ —70
— Conductor la aplicarea întâiei cărți de lectură	bros. —10
— Computul in școla popor., manual pentru învețatori	„ 1.20
— Compendiu de pedagogiă	„ 1.—
— Psihologia empirică séu știința despre suflet	„ 2.—
Popescu Simeon, Genesa Evangeliilor. Studiu biblic	„ —80
— Pnevma in Nicaeno-Constantinop. Studiu eseg.-dogm.	„ 1.50
Popescu J. G., Curs elem. de ist. liter. rom. P. I.	„ 1.50
Popescu N. D., Istoria rebel. rom.-rus-turc. 1875—1878 Partea I. și II., fiecare parte cu câte un tablou	„ 1.40
— Prisonierul rom. dela Plevna. Novelă contimporană. Ca premiū un tablou	„ 1.40
Popescu N., Manual de geografii pentru cl. I. gimnas.	leg. —70
Popovicu S. B., Gramatica germană, teoret. pract.	„ 1.—
— Epistolar séu carte de învețământ in corespond.	bros. —60

(Va urmă.)

Publicatiune.

Comisiunea, chiamata in sensulu §. 22 din art. de lege XLII. alu anului 1470 de a verifică listele contribuabililoru celor mai mari sau ale virilistiloru, isi va tinē sedintiele in localitatile oficiului comitatensu din Sibiu dela **18 până inclusive 21 Novembre 1882** st. n. Acēsta se aduce la cunoscentia publica cu acelu adaosu, că sub timpulu susu atinsu voru fi listele mentionate espuse intuițiunii fiacaruia in cancelari'a protonotariului comitatensu, unde se voru si primī eventuale reclamaru pentru inducerea celoru indreptatiti in acelea liste.

In intielesulu §. 24 din citatulu art. de lege se provóca totuodata, toti acei Domni, cari voiescu a profitá de favórea §. 23 alu legii mentionate, că sub durat'a amintitelor sedintie se se insinue la subscris'a comisiune verificătoare verbalmente sau in scrisu, si cu atáta mai virtosu se si documentadie indreptatierea, că-ci la din contra voru remané pentru astadata lipsiti de favórea §. 23, de a li se socoti contributiunea dupla.

Sibiu, in 8 Novembre 1882.

(126)

Comisiunea verificătoare.

187/1882.

vh.

(125)

Árverési hirdetés.

Alúliirt kiküldött bir. végrehajtó az 1881 évi 60 t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a fogarasi kir. járásbiroság 1680/1882 sz. végzése által Trombitias János részére Taffán Adám George és társai ellen 300 frt. tőke s járad. iránt elrendelt kielégítési végrehajtás folytán biroilag lefoglalt és 500 frtra becsült u. m.:

1. Taffán Adám Georgénál: egy hat éves fekete kancza;
2. Siga Demiánál: két herélt ló;
3. Taffán Moise Nicolainál: egy tehén és egy ló;
4. Bursán Mate Nicolainál: két ló;
5. Bursán Avram Georgenál: két ló;
6. Boeriu Juonnál: két ló;
7. Danu Mateiunál: egy bivaltehen;
8. Gráma Juonnál: egy bivaltehen;
9. Siga Georgenál: fehérszörű tehén;
10. Bursán Moisenál! egy tehén és egy lóbol

állo ingóságok nyilvános árverés útján eladandok, minek a helyszinén Bethlen község házánál leendő eszközlésére határidőül 1882 év November hó 20 d. e. 10 órája kitűzetett, melyhez a venni szándékozok oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érdekelt ingóságok emez árverésen az 1881-ik évi 60 t. cz. 107 §-a szerint — szükség esetében becsáron alul is elfognak adadni.

Kelt Fogarason, 1882 Nvber hó 6-én.

Kovács Mihály,
bir. végrehajtó.

Adeca: Joanu Trombitiasiu scóte pe 20 Nov. la 10 óre a. c. executiune judecatorésca contra celoru 10 ómeni din Betleanu in comitatulu Fagarasiulu pentru datoria de 300 fl. cu interessele loru si cu celelalte spese, si se voru vinde la toba mai multi cai, dóue bivoles si dóue vaci.

Editoru si redactoru responsabile: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**